

LA CABANA

LA FATARELLA,

GENER DEL 1990,

Nº 51

editorial

informem sobre
l'ajuntament

servei social

etnografia i fòlklore
català

la cabana verda

llibres

col.laboració

resum 1989

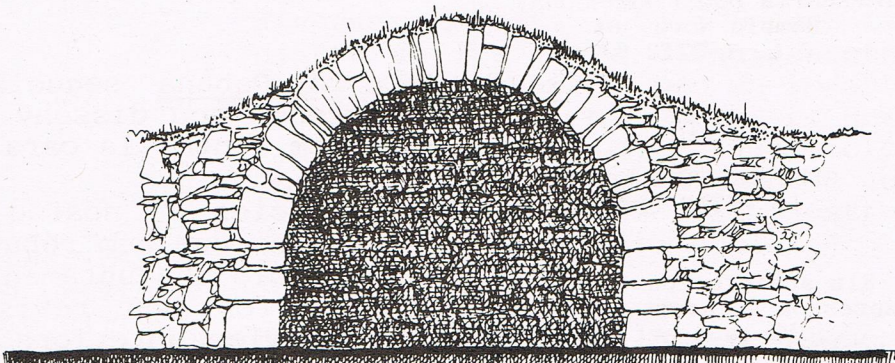
recull de premsa

notícies breus

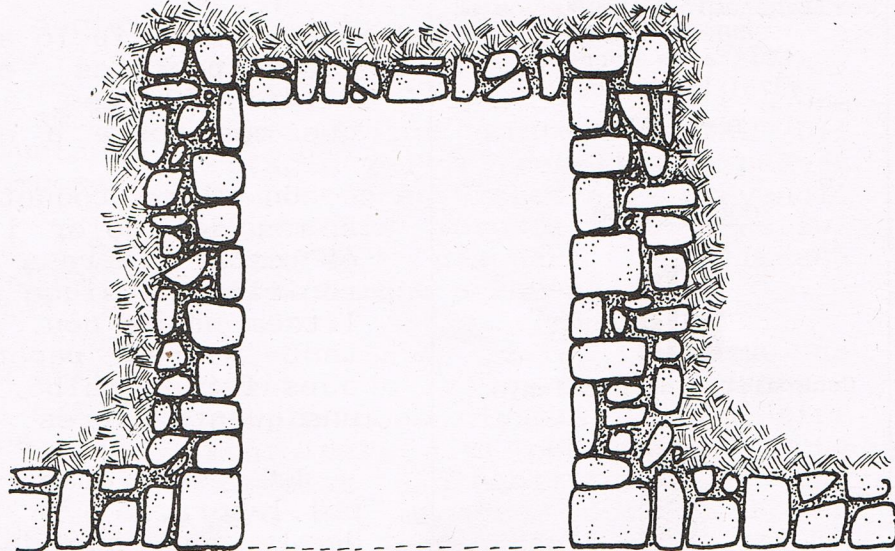
cuina casolana

150 PTES.
iva inclòs

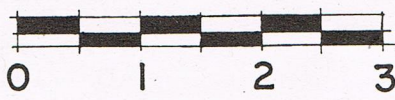
CABANA "DE VOLTA"

alçat

planta

LA CABANA

CONSELL DE REDACCIÓ

CABÚS I RUANA, Messe
 FONT I RUANA, Fina
 FUCHO I PASCUAL, Felip
 SUÑER I GIRONÉS, Josep M^a
 TIÓ I PASCUAL, Pilar

DISSENY GRÀFIC

REBÉS, Xavier
 GIRONÉS I RABASÓ, Dolors

IMPRIMEIX

IMPREMPTA BOU (TARRAGONA)
 Rambla Nova, 66
 D.L. T-2213-87

EDITA

GRUP DE PREMSA DE
 LA FATARELLA

Els articles publicats
 expressen solament l'opinió
 dels seus autors

Per qualsevol consulta o
 col.laboració adreceu-vos a:

GRUP DE PREMSA
 Llista de correus
 43781 La Fatarella
 (Terra Alta)

COL.LABOREN

Generalitat de Catalunya

Diputació de Tarragona

Ajuntament de la Fatarella

Editorial

La Cabana segueix i, a més a més
 estrenem nou disseny i portada en color,
 li hem pintat la cara!

Gràcies al nostre esforç, a les sub-
 vencions que hem rebut de la Generalitat,
 Diputació i Ajuntament i als subscriptors
 podem fer una revista que tècnicament
 superi les anteriors. Hem decidit donar-
 li una imatge més atractiva i tot i
 mantenint el seu contingut habitual.

La subscripció a l'any serà la mateixa
 1.000 pessetes -comprada a la botiga
 valdrà 150 ptes, és més o menys el preu
 que mos coste a nosaltres cada número-

Un altre toquet de la nova revista,
 a més del color i millorar el disseny,
 és estar impresa en paper ecològic o
 reciclat, a sigue que el paper que uti-
 litzem no és nou, sino reciclat, aprofita-
 nt altres papers que es cremarien
 o es farien malbé, així estalviem tallar
 uns quants arbres.

En esta etapa, seguim demanant la
 col.laboració de tothom, especialment
 de la gent que ja ho fa i la de gent
 nova, perquè aporti noves idees i, és
 clar, articles!, així, ben segur, tindrem
 una revista amb molt color!!

Infomem sobre l'Ajuntament

PLE DEL 8 GENER 1990

-S'acorda concedir una subvenció de 5.000 ptes. a l'Associació "Club Ayúdale a Caminar", destinada a la impressió de 500 fulls informatius d'una campanya preventiva del càncer, els quals es repartiran per tot el poble.

-S'informa de la concessió d'una subvenció per import de 4 milions, destinada a sufragar les despeses de transport i compra d'aigua del 2on. i 3er. trimestres de 1989.

S'aproven factures per un total de 1.186.953 ptes.

-S'acorda sol·licitar subvenció econòmica a la Generalitat per a les obres de construcció de les seus oficials de les entitats socio-culturals de la localitat, que s'ubicaran al complex del Casal.

-S'acorda sol·licitar la declaració del Municipi com a de zona de muntanya, en relació amb el Decret 327/89 pel qual s'amplia la relació de zones de muntanya i dels municipis que les componen.

-S'acorda, a proposta de l'Alcaldia, executar les obres d'Equipaments Culturals del Casal pel sistema d'administració, i amb la col·laboració d'empreses particulars contractades per a l'execució d'unitats complertes del projecte.

PLE DEL 15 GENER 1990

-S'informa de la concessió d'una subvenció de 500.000 ptes. pel D.A.R.P., destinades a les obres d'acondicionament del pavimentat i clavegueram del C/. Vall de les Moreres. El termini d'execució de les obres serà d'un any.

-S'informa de l'autorització donada pel M.O.P.U., per a procedir a la senyalització viària d'orientació de direcció amb la inscripció "LA FATARELLA", a la cruïlla de Camposines.

-S'acorda concedir una subvenció de 5.000 ptes, destinada a l'obra benèfico-social de l'Hospital de Sant Joan de Déu.

-S'aproven factures per un total de 298.011 ptes.

-S'acorda l'adjudicació de diverses unitats d'obra i subministre de les obres d'Equipaments Culturals del Casal, per un import global de 4'6 milions, i que fan referència a: adquisició de mobiliari, instal·lació de llums, instal·lació de fals sostre i instal·lació de calefacció.

-Es dóna recolzament a una Moció presentada pel Sr. R. Blanch "Gepet" exigint la recepció del Canal-9 de la Televisió Valenciana i de TV-3 les tres Comunitats Autònomes de parla catalana.

-El Sr. Alcalde informa d'una línia d'ajut existent de DARP/Diputació per a treballs de neteja de boscos en vistes a la prevenció d'incendis forestals a l'estiu. S'acorda demanar acollir-se l'Ajuntament a aquest ajuts.

-El Sr. Alcalde informa de l'estat de les obres de construcció de nous nínxols al Cementiri municipal, així com del projecte immediat d'habilitació d'una part del magatzem del Casal per arxiu de documentació municipal.

Nota tramesa pel Servei Social d'Atenció Primària del Consell Comarcal de la Terra Alta

El Servei Social d'Atenció Primària del Consell Comarcal de la Terra Alta va iniciar l'any 1989 un projecte adreçat a tota la població disminuïda de la comarca. Aquest projecte ha estat el resultat de tres anys de treball del Servei, durant els quals s'ha estudiat a fons tot el sector de població disminuïda i els seus familiars i s'han triat les qüestions més problemàtiques. El resultat del treball és que:

- .En un 90% dels casos hi ha una escolarització deficient.
- .En un 45% dels casos hi ha una manca d'escolarització.
- .En un 90% dels casos hi ha una manca d'integració social a la comunitat.

Els objectius del projecte són:

- .aconseguir l'escolarització dels disminuïts a diferents nivells (EGB, Centre de Dia, Taller Ocupacional)
- .aprofitar recursos intercomarcals existents (Jeroni de Moragues de Móra d'Ebre, Centre de Dia de l'Institut Pere Mata).
- .aconseguir un servei necessari per a la comunitat i la sensibilització dels familiars i de la comarca en general envers els disminuïts

El resultat ha estat l'adequació, per part del Consell Comarcal de la Terra Alta d'una furgoneta de transport especial perquè els infants i joves disminuïts puguin desplaçar-se, per a fer l'aprenentatge, al Centre d'Educació Especial Jeroni de Moragues o al Centre de Dia de l'Institut Pere Mata.

El Servei començarà el 22 de gener i farà el recorregut per la comarca d'anada i tornada.

Si algú vol informació es pot dirigir a l'Assistent Social del Consell Comarcal de la Terra Alta (tel.420018)

Etnografia i Folklore Català (I)

REPRESENTACIÓ DELS MESOS D'ABRIL I JUNY DEL
LLUNARI QUATRECENTISTA DE BERNAT DE GRANOLLACHS
Extret del Costumari Català de J. Amades.

Obrim amb aquest article, un seguit de petites aproximacions a diversos aspectes tradicionals catalans. Aspectes que en altre temps s'haurien pogut incloure dins l'àmbit quotidià, ara però, l'obligada evolució dins el món tècnic i fins i tot social, ens cobra l'alt impost d'haver d'abandonar moltes coses pel camí. Algunes quedaran reflectides en aquest seguit d'articles.

Avui donarem una ullada a l'obra d'un dels millors folkloristes catalans del nostre segle. Es tracta d'un urgellenc que visqué les darreres dècades del segle passat fins a mitjans del nostre segle. Ens referim a Valeri Serra i Boldú. Força amant de la cultura i tradició catalana, fou deixeble de mossèn Cinto Verdager i molt arrelat a la Renaixença catalana. De la seva llarga bibliografia destacarem un llibre especial per a nosaltres

el Folklore de la pagesia. El seu ampli coneixement, tant teòric com pràctic sobre el camp i la seva relació directa amb el món rural, possibilitaren fer un recull d'adagis, contalles, dites, etc. Alguns d'ells també han estat utilitzats a les nostres terres, altres però ens poden semblar nous, però tenen la càrrega i la força de restar inspirats en l'experiència de la vida, i que s'han perpetuïtzat emparant-se en l'empirisme i l'observança de la vida.

Aportem doncs, un seguit d'aquestes dites, recollides per Valeri Serra i Boldú, en l'apartat de LA TERRA.

- Terra negra fa bon blat;
terra blanca el fa mullat.
- Prop de muntanya i ribera
és la terra falanguera.

Segons la flora que s'hi troba es diu:

- Terra de romaní,
terra de poc vi.
- Terra de bruc,
terra de poc suc.

Al marge de la qualitat cal estar alerta:

- Qui té mal veí,
té mal masí.

Per tot això s'aconsella:

- La casa en cantó,
la vinya en racó.

D'altra manera també es diu:

- Vinyes i dones hermoses,
de guardar dificultoses.

perquè:

- La por guarda la vinya,
la closca la piña.

dit altrament:

- Un ull a l'hort
i un altre a la vinya.

Un altre apartat on podem trobar gran riquesa de "dites" és el món del TREBALL. No hem d'oblidar que a la terra per treure'n un rendiment òptim cal esmerçar-hi suors i jornades. Per això es diu:

- Qui no treballa no menja,
ni va bonic el diumenge.
- Qui de jove no treballa,
quan és vell dorm a la palla.

En tot cas:

- El pagès que té cria,
treballa nit i dia.

Es clar que:

- De treballar,
no n'hi ha cap burro gras.

- El treballar és una pena,
per a qui no ve de mena.
Però si tenim en compte que:

- La peresa,
és la mare de la pobresa.
- Qui jau i no treballa,
molts cops badalla.

Per això tot treballador no vol que sigui dit:

- No busca sino postes de sol
i caps de setmana.

- El mal pagès
sempre té la rella mal lluciada.

- Aigua trenta dies,
que estic llogat per un mes!

Així enmig de la feina pensem:

- Després del treball
ve el descans.

- Treball començat
és mig acabat.

- Qui no reposa,
fa poca cosa.

- Qui treballa el dia de festa,
treu el cul per la finestra.

Treballar sí, però amb vista:

- Qui aigua detura,
blat mesura.

- Qui aigua detura,
oli mesura.

- El jornal petit
aconsegueix el gros.

Això ens vol indicar, que s'ha de replanar la terra, fet aquest que aguanta l'aigua de pluja i els arbres s'assaonen millor.

FELIP FUCHO

- SERRA i BOLDÚ, Valeri: Folklore de la pagesia Barcelona, 1987.

Notícies Breus

Casal

Com ja ve a ser costum a primers d'any la junta del casal va convocar una assemblea ordinària el dia 12 de gener, amb el següent ordre del dia:

- Resum de l'any 89
- Proposta d'augment de quotes
- Estat de comptes
- Precs i preguntes i
- Renovació de quatre membres de la Junta.

Els membres que van sortir van ser:

- Joan Suñe i Blanch (Dionisio)
- Caietà Blanch i Gironés (Gironés)
- Josep Clua i Montané (Nenu)
- Ciriac Pascual i Pei (Ciriac)

Després de les votacions van quedar substituïts per:

- Conrad Rius i Sambro (Buli)
- Rogeli Jornet i Ruana (Melxor)
- Enrique Llop i Balsebre (Boton)
- Teresa Pellisa i Font (Sabria)

Guarderia

Fa ja uns anys, es va parlar de la necessitat de fer una "guarderia" o escola bressol, però no es va tirar endavant per diversos motius. Fa unes setmanes ha tingut lloc diverses reunions amb l'iniciativa de pares que avui tenen xiquets i xiquetes petits i s'han plantejat la necessitat de posar-la en funcionament començant per buscar el lloc més idoni, comptant amb la col·laboració dels pares i el suport de l'ajuntament i d'altres entitats...

Concurs de Redacció

El servei de Català del Consell Comarcal de la Terra Alta ha organitzat el 1er concurs de Redacció Escolar a la Comarca. Els temes a tractat són:

Pre-escolar, serà un treball oral dels grups de classe (gravat amb magnetòfon sobre: "Qui viu a casa teva?" o tema lliure.

1er i 2on d'EGB tres o quatre frases escrites sobre el tema:

"Tinc un llit que vola..."

3er i 4art 50 paraules mínimes sobre: "Un ruc anava amb bicicleta

5è i 6è: 75 paraules mínimes

sobre: "Sóc invisible. Passejo per la Terra Alta"

7è i 8è: 100 paraules mínimes sobre: "Ensenyar a parlar a un porc senglar"

La Jove Cambra

El dia 26 de gener es va presentar oficialment a la Comarca, en el decurs d'un sopar celebrat en un conegut restaurant de Gandesa amb la presència de diferents autoritats, La Jove Cambra de la Terra Alta. Es formada actualment per una dotzena de joves profesionas de la contrada. En primer lloc es pretén preparar a nivell personal els membres, per tal de poder afrontar amb èxit la propia missió i poder arribar a la gent que no sigui membres de l'entitat, però estiguin en el món de l'empresa comarcal, la indústria, l'economia, les entitats cíviques etc... Un dels objectius serà el de crear i promocionar una imatge comarcal de cara l'exterior.

Aquest programa inclourà a recollida prèvia d'informació i altres treballs d'investigació, per tal d'engegar una campanya de promoció (vi, productes industrials, turisme) etc. Mitjançant a participació en fires i certaments en diferents ciutatats i cercles. D'igual manera es proposa promocionar una fira, trobades econòmiques sectorials, promoció del sòl industrial per a la comarca etc...

Llibres-Llibres-Llibres

10 ANIVERSARI DE L'ASSOCIACIÓ
DE JOVES AMICS DE LA CULTURA
DE LA FATARELLA

Edita: Associació de Joves, 1989
Preu: 500 pessetes
Pàgines: 52

PORTADA DEL LLIBRE DE L'ASSOCIACIÓ

Aquest llibre de 10 Aniversari ja està imprès i a la venda, tothom que hi estigues interessat, per 500 pessetes, el pot adquirir demanant-lo a algú de l'Associació.

Passareu una estona agradable llegint i rellegint aquesta petita i concentrada història d'una associació d'un poble, també petit, però no per això menys important i profunda.

Aquest llibre ha estat redactat per unes 7 persones, que materialment han escrit els textos, que han estat discutits i aprovats per quasi-bé tots els membres que actualment, encara, estant a l'Associació, podem dir, doncs, que és un obra col·lectiva.

Està dividit en 6 apartats: el pròleg, antecedents, cronologia d'actes, una breu història comentada, on hi ha 7 apartats: la fundació (1979), els primers anys (1979-1981), col·laboració amb l'Ajuntament, dins la comissió de cultura (1982-1986), els darreres anys (1987-1989), el Mas de la Solfa, l'Associació compromesa amb el moviment antinuclear i la dona dins de la l'Associació, una enquest d'opinions i un Balanç

Abans que res, agraim molt profundament a la gent que ha col·laborat en l'apartat d'opinions, igualment que no els hi agraim a aquelles persones que els hi vam demanar i no ho van voler fer, elles sabran!

Potser, la característica més rellevant del llibre, és el fet d'estar escrit per gent que ha protagonitzat les històries que es relaten. Normalment la història la fan estudiosos, des d'una posició molt més allunyada dels fets, no és aquest el cas, probablement per això, el llibre és, en molts moments, molt emotiu.

La cronologia d'actes, dona informació puntual de totes les activitats que s'han fet durant aquest 10 anys -són moltes i variades-, amb dades, títols, noms... Això li dona a més del to vivencial i emotiu, un to objectiu. Amb aquest llibre es transmet tot una manera de fer i de pensar d'una etapa determinada i d'una gent, així és col·labora

en la transmissió de la història del país.

Durant aquest 10 anys, no només hi ha hagut moguda al nostre poble, han estat els 10 anys d'Ajuntaments Democràtics. El 1975 va morir el dictador i el 1979 -data de la fundació de l'Associació- va ser un moment molt important, en el sentit de fer moltes coses i participar en la vida pública, després de 40 anys de dictadura, en què la gent havia estat "quieta parada", perquè la repressió havia estat molt forta, el 79 va ser l'any que es va començar a funcionar fins arribar als anys 80 on la democràcia, ja està consolidada.

Aquest llibre reflecteix aquest moments al nostre poble, on per motius que caldria analitzar més detingudament, va sorgir una Associació que a "tranques i a barranques" s'ha mantingut fins ara, 10 anys!.

El llibre acaba amb una cita de Llorenç Villalonga que diu així:

"Creieu que el gat, per contemplar-se al mirall, perdé la seva gràcia? El gat tenia uns moviments encantadors. La dona més meravellosa no igualava el gat, en línies i elegàncies. La gràcia del gat era espontània. Un dia sabé que en el món es cotitzava aquesta gràcia, de la qual ell ni s'havia adonat, i s'estudià al mirall per estilitzar-se. La perdé, ja que la sensació d'espontaneïtat era la cosa més valuosa en ell i aqueixa sensació es perd per estudiar-se al mirall. Naturalment, per estudiar-se massa poc."

Just, després d'aquest 10 anys encetem el 1990, d'aquí 10 anys més estarem a l'any 2000, un any que fins fa poc només sortie a les pel·lícules de ciència ficció, molt aviat serà realitat. Desitgem que la història continuï, per uns feliços i intensos propers 10 anys!.

FINA

Resum 1989

NAIXEMENTS

ARIADNA ANGUERA i JORNET (13 Abril 1989)
JASMINA ARDEVOL i PLÀ (23 Maig 1989)
GENÍS SUÑE i BLANCH (8 Setembre 1989)
ORIOI JORNET i RIUS (19 Setembre 1989)
ADRIAN MIRÓ i ALBA (13 Octubre 1989)

MATRIMONIS

ROSER DESCARREGA i GIRAL i RAMON GIRONÉS i LLOP (2 Abril 1989)
MAGDALENA GIRONÉS i LLOP i RAMON RUANA i FONT (24 Abril 1989)
Mª LIDIA LLOP i GIRONÉS i CONRADO RIUS i SAMBRÓ (1 Juliol 1989)
Mª CARME RIUS i RIUS i JOSEP GARCIA i PUJADES (5 Agost 1989)
JOSEFA RUANA i GARCIA i JORDI PELLISA i FONT (25 Novembre 1989)

DEFUNCIONS

MARIA SEGURA i JAUMOT (1 Gener 1989). 94 anys
JOSEP RUANA i GIRONÉS (3 Gener 1989). 60 anys
JOSEFA LLOP i CUGAT (7 Gener 1989). 48 anys
FRANCESC PASCUAL i BLANCH (21 Gener 1989). 85 anys
OLGA SAMBRÓ i PASCUAL (2 Febrer 1989). 23 anys
ROSA BOSQUET i VIDELLET (9 Febrer 1989). 69 anys
MARIANA BLANCH i MASIP (29 Març 1989) 83 anys
Mª ROSA ARDEVOL i FERRÉ (28 Març 1989). 76 anys
FRANCESCA JAUMOT i PUJADES (6 Març 1989). 68 anys
ROSA BALSEBRE i BLANCH (13 Maig 1989). 79 anys
Mª TERESA ORIOI i BLANCH (12 Juny 1989). 97 anys
RAMON FUCHO i BENAIGES (11 Juny 1989). 87 anys
DOLORS CUGAT i ESCOLÀ (17 Juny 1989). 92 anys
SILVESTRA ALVAREZ i GARCIA (10 Juliol 1989). 83 anys
MARIA SUÑE i MARCH (30 Juliol 1989). 70 anys
JOSEP SUÑE i RUANA (7 Octubre 1989). 67 anys
FRANCESCA PASCUAL i RIUS (15 Novembre 1989). 87 anys
CARME LLOP i PASCUAL (19 Novembre 1989). 65 anys
MARGARITA PERELLÓ i ARDEVOL (2 Desembre 1989). 80 anys

La Cabana Verda

L'AGRICULTURA ECOLÒGICA A L'EUROPA DE L'EST

L'Agricultura ecològica s'està fent un lloc en un sector tradicionalment tan estandaritzat i inamovible com és l'agricola als països de l'Est.

A Polònia, per exemple, ja existeix una organització que coordina els esforços de 150 pagesos nombre que va augmentant a poc a poc. Paral·lelament, la Universitat de Cracòvia ha creat una Càtedra de Producció Agrícola Ecològica. Aquesta càtedra ha preparat diversos seminaris a què han assistit més de mil pagesos. Els dos titulars de la càtedra, també dirigeixen un servei oficial d'assessorament en la transformació de finques. A Varsòvia i Cracòvia ja existeixen les primeres botigues dedicades a la comercialització exclusiva d'aquests productes.

A Txecoslovàquia, una agrupació de pagesos ecològistes dé més de 1500 membres treballa des de 1982. La societat Txecoslovaca que dirigeix la transformació de les finques estatals.

Un cos una mica diferent és el de l'associació hongaresa Biokultura que té més de 600 membres i un hort demostratiu visitat enguany per 60.000 persones. En aquest país existeixen normes de control i inspeccions nacionals que regulen la concessió i manteniment de logotips de qualitat.

Fins i tot l'URSS sembla obrir-se tímidament, però de forma compromesa en aquest camp. La seva Acadèmia de Ciències Agrícoles va visitar recentment una delegació de la Federació Internacional de Moviments d'Agricultura Ecològica, per realitzar un intercanvi d'opinions i experiències.

EL RESULTAT DELS VERDS EN LES ÚLTIMES ELECCIONS

Segons dades no oficials el nombre de vots verds a tot l'estat espanyol ha estat de 333.614, la qual cosa vol dir que si haguessin anat junts a les eleccions, ara tindrien un representant al Parlament.

Però desgranem aquesta xifra: Llista Verda va treure 154.950 vots i la secta "Los Verdes Ecològistas" 134.868. El "Partido Verde" en va tenir 17.941 i Alternativa Verda 25.855, però aquesta última només va presentar-se a Catalunya.

PREMIS NOBEL ALTERNATIUS

Amb el popular nom "Premis Nobel Alternatius" s'anomena un premi creat pel Suec-Alemany JACOB VON VEXKULL, amb el nom "THE RIGHT LIVECIHOOD HAWARD" (organització per a la vida harmònica) dotat amb 100.000 dòlars i que s'atorga a Suècia el mes d'octubre.

Es concedí per primera vegada l'any 1980 per destacar aquelles activitats que altres fundacions no incloïen en els seus guardons.

Aquest any passat el primer premi ha estat per a la cooperativa de consum japonesa "SEIKASTO". Altres premiats ha estat l'etiop IERACU BOEDE, pel seu esforç de preservar les tècniques natives de conservació de cereals enfront de les tècniques occidentals i l'organització "SURVIVAL INTERNATIONAL" per l'ajuda a les poblacions indígenes de la Terra.

NOTA- Aquestes notícies ha estat extretes de la revista INTEGRAL i de la publicació "CORREO VERDE"

Col.laboració

RETALLS DE LA HISTÒRIA DE LA FATARELLA

CAPELLA DE LA MARE DE DÉU DE LA MISERICÒRDIA

De la torre de defensa-qualificada, per Madoz vers 1847 anomenada la Fatarella, ja inexistent i de tipus islàmic- que s'alçava a l'indret del Santuari de la Misericòrdia en un turó proper, i que segons Madoz també havia donat nom a la població (opinions ambdues que recull Morera i les monografies posteriors) no en resten vestigis.

Apareix encara en un gravat del 1609, però el Santuari de la Misericòrdia ja fou visitat pel bisbe de Tortosa Pedro Manrique el 1608.

El topònim de la Fatarella (pronunciat segons Madoz a mitjan segle XIX la Fatarella), és sens dubte d'origen aràbic. Segons una monografia anònima publicada a Reus el 1913, la Fatarella rebé carta de població dels preceptors templers d'Ascó i Ribarroja (segurament es refereix

al de Miravet i Tortosa, citat en els documents com a preceptor de Riparia) el 1228, carta lliurada a Pere de Fortea; no la recull Font i Rius, que en canvi sí recull la carta de població de les Camposines, atorgada per Pere de Castellnou, preceptor de Miravet, i per Bonifaci, preceptor d'Ascó, a Ponç de Busca i als futurs nous pobladors.

Restà dins els grans dominis dels templers en la zona fins a l'extinció de l'orde i continuà en mans dels seus hereus (1317), els hospitalers. Ambdós llocs figuren dins la comanda hospitalera d'Ascó en els censos del XIV.

Amb la creació de la comanda de Vilalba a la darrereria del segle XV, els territoris de la Fatarella hi foren inclosos.

Entre els anys 1472 i 1479 hi hagué un plet entre terratinents de la Fatarella propietaris

d'heretats al terme de Vilalba, i l'ajuntament d'aquesta vila. Sembla que l'antiga població dels Barrancs i tot el seu terme, encara avui conegut per Ocates, passà totalment en mans d'habitans de la Fatarella, però administrativament fou inclòs dins Vilalba. I el plet es produí perquè els terratinents de la Fatarella pagaven més impostos que els vilalbins, de terres de característiques semblans, com el text original traduït del llatí diu, ...segons els valors de les terres que tenen al terme de Vilalba, guardant l'equitat entre ells i els veïns i habitants de dita vila...

El moviment demogràfic de la Fatarella, segons el primer cens conegut de l'any (1358), tenia una població relativament alta en relació a la comarca: 83 focs (prop de 400 persones), i 16 focs les Camposines, que baixaren, probablement per les epidèmies de l'època, a 66 i 14 focs respectivament, el 1378; que ja havien pujat a 111 focs (500 habitants) el 1553. A l'inici del segle XVIII havia ja baixat a 289 habitants (1718), però aquesta època fou de recuperació i el 1820 tenia ja 1216 habitants, i el 1857 havia superat els 2000 habitants, (cens ja englobat amb les Camposines des d'aleshores). Arribà a 2289 habitants el 1900 i a un màxim de 2497 habitants el 1920 però des d'aleshores el descens ha estat constant 2293 habitants el 1936, 2007 habitants el 1940, 1954 habitants el 1950, 1773 habitants el 1960, 1650 habitants el 1970, 1529 habitants el 1975 i 1465 habitants el 1981.

La població de la Fatarella estigué emmurallada almenys fins al segle XVII (tenia inicialment tres portals- algun ja perdut com el de Sant Andreu- i un dels valls, que perdurà, seguia el carrer de Moreres).

Si una persona qualsevol es passeja amb certa curiositat artística, pels carrers i places de l'antic clos de la Fatarella,

foto Titus

DOVELLA D'UNA PORTALADA DEL POBLE

disfruta a plaer admirant les façanes d'algunes cases; les portalades amb les dovelles que, algunes, mostren escuts, inscripcions i símbols ben originals. Demostració ben palesa que encara conserva en bona mesura, molts aspectes de la seva personalitat històrica, d'una vila autènticament medieval.

Seria molt interessant, poder aconseguir una recuperació d'aquella imatge d'anys tan reculats, mitjançant una acurada restauració.

Pau i bé vos desitja...

Andreu Soler i Sala.

NOTA- Els RETALLS D'HISTÒRIA, són de l'obra Gran geografia comarcal de Catalunya.

Recull de Premsa

AQUESTS ARTICLES
HAN APAREGUT
AL "AVUI" DEL
14 DE GENER
DEL 1990 I AL
DIARI DE TARRA-
GONA DEL 18
DE GENER DEL
1990.

Els principals elements indicadors

Lluís Crespo
Comunicació: És la principal activitat de cara al futur i expressa l'intercanvi d'informació entre la gent.

Redundància: Es considera població redundant la que no pot accedir a la informació per falta de saber llegir i escriure correctament.

Originalitat: És una mesura d'informació en tant que diversificació sectorial d'activitats.

Informació: La primera matèria del futur i també el seu principal recurs.

Sector immaterial: Segment social que està compost per la població dedicada a treballs professionals i tècnics.

Activitats alfabètiques: Les que requereixen l'ús de la lectura i l'escriptura com a activitat principal.

GANDESA

Població de 2.736 habitants.

És una de les àrees de més forta depressió i declivi del capital humà de tot Catalunya. La piràmide de la informació és extremadament acusada amb una base molt ampla i un vèrtex molt reduït, la qual cosa significa que el diferencial d'informació és abismal, segurament, a causa de la seva forta tradició agrària. El circuit actiu de la població també presenta cotes baixíssimes, mentre l'activitat de comunicació no arriba a la quarta part del conjunt d'activitats de la localitat. Cal afegir-hi una escassa originalitat, que tot plegat configura un quadre de futur molt empobrit i que, a més a més, sembla blocat, ja que no es veuen quines poden ser les possibles perspectives de futur.

Nivell de renda: 447.900 ptes/habitant.
Potencial de futur: absolutament negatiu

Lloc al rànquing per nivell de renda sobre 135 poblacions: 32

MÓRA D'EBRE

La Coordinadora Ecologista se opone al vertedero de la Palma

J. LÓPEZ-MADRAZO

La resposta a la possibilitat de que en la Palma d'Ebre se pudiera instalar un vertedero de residuos industriales ya se ha comenzado a manifestar en las comarcas meridionales.

Después de que los vecinos de la Palma d'Ebre decidieran, tras la asamblea convocada por su municipio, que no querían la instalación de una planta para residuos industriales en su término municipal, hecho del que ya informó el *Diari* en su momento, la Coordinadora Ecologista de la Ribera d'Ebre, Terra Alta y Priorat se ha pronunciado, también, en idéntico sentido.

En reunión celebrada el pasado día 14 de enero, la Coordinadora Ecologista firmó un documento en el que «se oponen a la ubicación de cualquier tipo de vertedero de residuos industriales en nuestras comarcas».

La Coordinadora justifica la decisión porque «creemos que significa un peligro para la salud de los habitantes de la zona; y una amenaza para el medio ambiente que ya está suficientemente castigado por las centrales nucleares de Ascó, la química de Flix y otras». Señala, asimismo, que «supone un hecho muy negativo para nuestra agricultura».

La coordinadora plantea en su comunicado que «nos negamos porque siempre se aprovechan de nuestra situación de comarcas deprimidas económicamente para instalarnos industrias y vertederos contaminantes y no creemos que la recuperación económica tenga

que pasar forzosamente por esta clase de instalaciones».

Los ecologistas de la zona plantean también, que se solidarizan con el comunicado que publicó la Unió de Pagesos, el pasado día 12, y con todas las acciones que se puedan llevar a cabo en este sentido.

Siguiendo esta línea argumental, la Coordinadora Ecologista, insta, en su comunicado, a todos los ayuntamientos de la zona a que se pronuncien contra cualquier instalación de este tipo y que, al mismo tiempo, se creen comisiones ecológicas en todos los Consistorios de éstas comarcas.

El comunicado concluye planteando que «no queremos ser el vertedero de Catalunya» porque «defendemos un progreso racional que no vaya en detrimento de todos nuestros pueblos».

Cuina Cassolana

PIZZA

Ingredients:

dos gots de café d'aigua
 dos gots de café de llet
 dos gots de café d'oli
 50 g. de llevat de forn
 farina

Ingredients del farcit:

1 pot gran de tomata (aprox.
 un kg)
 1 ceba grossa
 2 llaunes de tonyina
 sucre i sal

Preparació

La llet, l'aigua i l'oli es posen en un recipient al foc i es deixa escalfar una mica fins que estigui tebi. S'aboca a un recipient i s'afegix lo llevat fins que sigui desfet. Llavors s'afegix la farina a poc a poc fins que la pasta no s'enganxi a les mans. Es tapa amb un drap de cuina fins que la pasta creixi.

Es trinxa la ceba, es fregix en una paella gran amb oli. Quan és cuïta s'afegix la tomata, sal i una culleradeta de sucre. Quan tot ja és cuït s'afegix la tonyina perquè es cogui uns minuts. Es tasta si té prou sal.

Quan la pasta és a punt, es reparteix en dues llaunes untades amb sagí o mantega. La pasta ha de ser molt fina i tot al voltant ha de ser d'uns dos cm. d'alta. A dins s'hi posa el farcitment cuït i cap al forn, que ha d'estar bastant fort. Una mitja hora.

Abans que sigui cuïta per guarnir-la s'hi pot posar -a gust de cada u- anxoves, primentó roig, sardina, ou dur, olives negres i verdes, gambes, etc...

CARME DE PETÓ

Passatemps

SOLUCIÓ AL PASSATEMPS
 DEL N° ANTERIOR

V	I	L	A	L	B	A
I	L	L	L	L	L	L
L	L	E	T	E	R	A
A	T	G	B	B	B	B
L	L	E	G	O	N	A
B	B	R	N	R	R	R
A	L	A	B	A	R	A

Última Hora

Carnestoltes

A l'última reunió de la comissió de Carnestoltes d'enguany es va decidir que la festa del Carnestoltes 1990 al poble es celebrara els dies 3 i 4 de març..